

La **veu** més forta de la nació castellana

El Partido Nacionalista Castellano-Tierra Comunera ha celebrat a Palència el seu VI congrés nacional. Des de l'any 1999, aquesta formació té una mínima representació institucional que ha fet eixir de l'anonimat el nacionalisme castellà.

Durant les festes del 92, tant a Barcelona com a Sevilla hi va haver actes de protesta de tota mena, protagonitzats per grups ben diversos que volien aprofitar el resò internacional que tenien tant els Jocs Olímpics com l'Exposició Universal. Potser el més recordat siga aquell que protagonitzaren grups independentistes catalans quan es van infiltrar en una de les cerimònies oficials dels Jocs, a Empúries, i van desplegar davant de milions de persones la consigna "*Freedom for Catalonia*" (Llibertat per a Catalunya). Però n'hi hagué molts més, la majoria dels quals van passar desapercebuts a casa nostra. A Sevilla, un grup de persones va intentar que un dels documents aportats pel British Museum a l'exposició no retornara a Londres. Es tractava de les *Glosas Silenses*, un manuscrit provinent del monestir de Silos, i un dels primers documents en què apareixen textos en llengua castellana. Els que tractaven d'impedir que retornara al British Museum eren militants del Partido Nacionalista Castellano-Tierra Comunera (PNC-TC), i aprofitaven aquell símbol per explicar l'espoliació que ha patit la seua terra i la indiferència general que provoca en els governs espanyols. Uns anys més tard, el 1999, aquell petit grup estava d'enhorabona: Tierra Comunera va aconseguir un avanç electoral important que li va permetre aconseguir representació en les Corts de Castella i Lleó; encara que fóra només un procurador, Carlos Rad, almenys tindria veu en un dels parlaments de la seua nació.

Castella: una i no cinc. La història de Tierra Comunera es remunta a l'any

1938, quan va ser fundada a Sòria. En els inicis, es va nodrir de militants de grups polítics molt petits i de membres dels Consejos Comuneros, que eren associacions culturals nascudes a Catalunya —formades per immigrants i amb una clara influència del nacionalisme català— i interessades a mantenir el castellanisme cultural. Per als nacionalistes castellans, la configuració de l'"Espanya de les autonomies" va significar un doble drama: per un costat no va reconèixer el fet nacional castellà, i per una altre va trossejar en cinc comunitats autònomes el territori que, històricament, havia format part de Castella: la Rioja, Cantàbria, Castella-Manxa, Castella i Lleó i la peculiar "comunitat de Madrid". Els febles moviments castellanistes que reivindicaven el reconeixement de la seua identitat van trobar així una dificultat afegida. Malgrat tot, Tierra Comunera va intentar des d'un principi treballar a tot el territori que considera propi. Altres partits anteriors, com ara el PANCAL (Partido Nacionalista de Castilla y León), ja havien optat per limitar-se a una part de l'estranya realitat administrativa vigent, però es van veure abocats a la desaparició.

La realitat del PNC-TC reflecteix també les dificultats de treballar en un àmbit tan ampli i amb una divisió administrativa tan gran. La gran majoria dels seus militants es concentren a la província de Burgos, on el partit té quinze alcaldies, un diputat provincial i molts regidors, entre els quals tres a la capital. Es per aquesta circumscripció, i gràcies a la legislació autonòmica (que permet obtenir representants segons els resultats provincials i no autonòmics), que els comuners van obtenir el seu procurador. En les dar-

eres eleccions autonòmiques hi tingueren 15.000 vots, dels 30.000 totals que obtingueren a tot Castella. Fora de Burgos, Tierra Comunera només té regidors a un poblet de Valladolid.

Carlos Rad, el procurador, insisteix per això que el futur del partit ha de ser l'expansió a la resta de territoris castellans on ara no tenen gaire presència: "Des del principi, el partit va tenir grups a Castella-la Manxa i Castella i Lleó, i després a Madrid, però en la resta de territoris encara no ens hem pogut organitzar. Jo considere que cal aprofitar les estructures vigents per fer créixer el sentiment castellanista i demanar més autogovern, després ja veure'm com reorganitzem el territori." A Castella-la Manxa, Tierra Comunera ha trobat el suport dels castellans que no se senten identificats amb un nom que margina altres comarques tan històriques com la Manxa. "Per què no Castella-la Alcàrria?", pregunten molts. Guadalajara i Ciudad Real, dues províncies que, de fet, tenen més relació amb Madrid que no amb cap altra entitat administrativa són, fins ara, els nuclis més forts del comuners a la Castella del Sud.

Victimes de la identitat espanyola.

Però, sens dubte, el principal escull per al creixement del nacionalisme castellà és la dificultat de fer arribar als ciutadans la idea d'una identitat diferenciada de l'espanyola. Luis Marcos, un dels fundadors del partit, que va ser escollit de nou com a secretari general en el congrés de Palència, indica: "La identitat castellana ha estat segrestada i manipulada penosament, se'ns ha identificat i utilitzat en fa-

Luis Marcos, secretari general i un dels fundadors del partit, en un acte de Tierra Comunera.

Les cobertes de 'les Rutes del gust'

Els lectors d'EL TEMPS interessats a tenir les cobertes per a enquadernar els fascicles de 'les Rutes del gust' poden demanar-les, sense cap càrrec, d'alguna d'aquestes maneres:

- Telefonant al 902 131 025
- Enviant aquest anunci, per correu, amb les dades postals a: Av. del Baró de Càrcer, 40, 13a. 46001 VALÈNCIA
- Enviant-lo per fax amb les dades postals al 963 534 569
- Enviant un missatge electrònic, amb les dades postals, a eltemps@eltemps.com

Les tapes es lliuraran al final de l'obra

vor d'unes quantes elits econòmiques i polítiques, autèntiques beneficiàries de la creació del concepte d'Espanya. S'ha utilitzat la nostra llengua per oprimir-ne altres i se'ns ha fet aparèixer com a culpables d'una situació que no ens beneficia gens." Carlos Rad, per la seua part, comenta la facilitat amb què han estat reconeguts per altres nacionalismes i la dificultat que troben a l'interior: "Ningú no pot dubtar que Castella és una nació amb més de 1.200 anys d'història, un referent en la creació d'Europa, que tingué durant molts anys institucions pròpies i va ser un ens polític independent. L'any 1993 vam formar part de la Coalició Per l'Europa dels Pobles per a les eleccions europees i això ens va possibilitar el contacte amb altres forces nacionalistes de l'estat, amb les quals hi hagué una comunicació fluida perquè ens entenen molt bé (al VI congrés hi ha hagut representants del Partit Nacionalista Basc, Esquerra Republicana de Catalunya, Bloc Nacionalista Valencià, Chunta Aragonesista, Partido Andalucista i Partido Socialista de Andalucía). El problema més fort el tenim a dins, quan trobem que les elits governants han intentat ignorar el fet castellà i han acceptat sense cap problema la seua desaparició sota la idea d'Espanya."

L'estela dels comuners. La revolta comunera de l'any 1521, contra la intenció de l'emperador Carles V de modificar les institucions castellanès i de derivar bona part dels recursos del regne de Castella a sustentar les seues aventures imperials, és el referent simbòlic que el castellanisme modern ha pres per escenificar les seues demandes de recuperació de la identitat i l'autogovern perduts. La commemoració de la derrota de l'exèrcit comuner a Villalar (Valladolid), el dia de Sant Jordi, s'ha convertit en la fita anual més important per als nacionalistes castellanès. Els herois de la gesta comunera com Bravo, Padilla o Maldonado, que van ser decapitats l'endemà de la derrota a la plaça de Villalar, ja despertaren l'admiració i la reivindicació d'il·lustrats i romàntics, com el general liberal Juan Martín Díez, el Empecinado, que el 1821 va soterrar solemnement a la catedral de Zamora les restes que va trobar a la plaça d'aquell poble.

Dues imatges dels actes de la commemoració de la derrota de Villalar, dia de la reivindicació castellanista.

Any rere any, la convocatòria resulta més i més massiva, fet que ha obligat fins i tot a les autoritats de la comunitat autònoma a assistir-hi. Significativament, José María Aznar no hi va anar mai mentre la va presidir.

Però a més de les reivindicacions identitàries i culturals, els representants de Tierra Comunera es proclamen progressistes i "ruralistes". L'explicació de la segona definició és la següent, en paraules de Luis Marcos: "El fet que la Castella rural continua sent molt important, de fet, és la base econòmica i social de quasi tot el territori, i es troba en una situació més que crítica. Està despoblada, perquè la majoria de la gent jove va emigrar a altres llocs, i els que queden són molt majors. Hi ha zones de Sòria, per exemple, que segons els paràmetres de població de l'ONU són tècnicament un desert. A això s'ha d'afegir la negació de la comarcalització, una estructura natural i històrica que ajudaria a organitzar millor el nostre camp, però les autoritats actuals, ancorades en el provincialisme, no la tenen en compte."

Per si això fóra poc, la crisi de Fontaneda, ubicada a la ciutat -de Palència- d'Aguilar de Campoo, ha posat en evidència la fragilitat del reduït teixit industrial que

no s'ubica a Madrid. "Castella -manifesta Marcos- no s'ha beneficiat per a res de la creació d'Espanya. Només cal veure la situació dels nostres pobles per comprovar-ho. Castella ha estat tradicionalment un lloc d'on extreure recursos naturals i mà d'obra, res més."

Lleó, Treviño, les fronteres. A l'antic regne de Lleó, els nacionalistes castellanès no tenen encara organització. Carlos Rad reconeix que la presència de la Unión del Pueblo Leonés (UPL), que reivindica una comunitat autònoma pròpia per a l'antic regne, és un obstacle important. Per a ell, "el lleonesisme és una particularitat del castellanisme. Crec que la UPL està fent una política molt demagògica de culpar Valladolid, la capital de la comunitat autònoma, de tots els mals de Lleó, quan per a nosaltres els problemes vénen de l'administració de l'estat".

Un altre dels punts de l'ample territori castellà esguitat per la polèmica és el comtat de Treviño, envoltat per Àlaba i part de Burgos. Per als castellanistes, tot i que un referèndum no oficial va demostrar que la majoria de la població volia formar part del País Basc, la història deixa ben clar que aquell comtat ha estat part de Castella, i així ha de continuar. Respecte a les comarques valencianes de la Plana de Requena-Utiel o les ciutats de Saix i Villena, totes elles incorporades des de Castella molt tardanament al Regne de València -identificades com a castellanès per altres grups més minoritaris i radicals com la Unidad Popular Castellana-, Tierra Comunera no manté cap posició reivindicativa.

Amb poc més d'una dècada d'història, Tierra Comunera ha aconseguit accedir a les institucions i, per primera vegada, la veu del castellanisme s'ha sentit també a Europa a través de l'oficina que el partit té instal·lada a Brussel·les. El camí que s'han traçat els seus dirigents és llarg i ambiciós, però la joventut dels seus militants augura continuïtat. Com afirma convençut Luis Marcos, "la veu de Castella no pot ser silenciada, la nostra reivindicació és la d'un poble que vol ser i que si no es retroba, camina cap a la desaparició".

Jordi Sebastià